

ФАКТОРИ ТРАНСФОРМАЦІЇ СТРАХОВИХ ІНТЕРЕСІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Мельник О.І., канд. екон. наук, доцент

Миколаївський національний аграрний університет

В умовах переходу до цифрової економіки відбувається зміна попиту на страхові послуги, що насамперед пов'язано зі трансформацією страхових інтересів учасників ринку. Фактори ризику та невизначеності викликають потребу в захисті економічних та неекономічних благ, у компенсації збитку щодо принципово нових благ, які створюються або використовуються із застосуванням нових технологій, притаманних цифровій економіці. Відтак, враховуючи сучасні тенденції, актуальним є дослідження факторів трансформації страхових інтересів та їх впливу на розвиток страхового ринку.

Трансформація страхових інтересів здійснюється через зміну їх компонентів внаслідок зміни економічних та неекономічних благ, страхових ризиків, потреби у збереженні доходів. Зміна потреби у страховому захисті як фактора трансформації страхових інтересів реалізується шляхом: виникнення або навпаки скорочення нестрахових форм управління ризиком; зменшення витрат страховиків при укладанні договорів страхування; зміни потреби в умовах реалізації страхового інтересу (потреба в цифровізації страхового інтересу).

Також трансформацію страхових інтересів може зумовлювати виникнення нових суб'єктів страхового ризику, в тому числі форм колективного споживання страхових послуг. Підвищення рівня страхового інтересу відбувається на сьогодні через виникнення принципово нових форм об'єктів страхування (безпілотні літальні апарати та автомобілі, інтернет-виробничі засоби тощо) та нових видів ризиків, які раніше були відсутніми у практиці страхування (ризик цифрової економіки [2]; пандемія коронавірусу; ризик через зміну умов експлуатації тощо). У той же час зниження рівня страхового інтересу відбувається через: 1) зникнення блага або зменшення можливостей його використання, у т. ч. через зниження попиту на блага (наприклад, зменшення експлуатації авіаліній в період пандемії та ін.); 2) зникнення певних видів ризику (наприклад, зміна природно-кліматичних умов, пов'язаних із висиханням водних ресурсів, невикористанням у повному обсязі благ тощо).

Також в якості фактора трансформації страхових інтересів може виступати їх цифровізація, тобто прагнення суб'єкта господарювання задовольнити потребу у збереженні (захисті) блага (грошових потоків, що генеруються ним) із використанням страхового захисту, що реалізується за допомогою страхових технологій. Тобто цифровізація страхового інтересу на сьогодні є не просто потребою у страховому захисті, а потребою у страховому захисті з використанням цифрових технологій.

Слід відзначити, що саме перехід страхового бізнесу на цифрові технології є визначальною вимогою сучасності. Адже, в умовах загострення конкуренції, зростання вимог з боку споживачів і нагляду, страховий ринок стрімко займає лідируючі позиції на передовій технологічного прогресу [1]. З кожним роком розвиваються сервіси віддаленого врегулювання збитків, зростає кількість онлайн-продажів страхових продуктів, впроваджуються мобільні додатки, чат-боти та ін. Серед найпопулярніших технологічних рішень, які використовуються у страхуванні можна виокремити такі: big data, штучний інтелект та машинне навчання (20 %); страхування на основі часу використання (за принципом «плати, коли їздиш») (13 %); телематика (13 %); страхування для IoT-сфери (інтернет речей) (12 %); робо-едвайзери та чат-боти (10 %), блокчейн (4 %) [3].

У сучасних умовах виникнення моделі спільного використання благ спричиняє трансформацію страхових інтересів, яка пов'язана з появою нових суб'єктів страхових інтересів – об'єднань споживачів благ, а також зі зміною страхових інтересів власників благ, які надають їх у спільне користування. Основною причиною трансформації страхових інтересів при спільному використанні економічних благ є зміна страхових ризиків, яка зумовлюється: невизначеністю користувачів економічного блага; підвищенням ймовірності його нецільового і протиправного використання; претензіями щодо якості блага з боку споживачів; цифровізацією взаємодії власника блага та його споживачів.

Відтак, трансформація страхових інтересів громадян і суб'єктів господарювання в різних галузях економіки на сьогодні є об'єктивним процесом, який пов'язаний із:

- потребою в компенсації збитку щодо принципово нових економічних і неекономічних благ, що створюються або використовуються із застосуванням нових технологій, притаманних цифровій економіці;
- потребою в компенсації збитку щодо специфічних ризиків, притаманних цифровій економіці;
- потребою в цифровізації страхового інтересу;
- потребою в захисті економічних благ при зміні особливостей його використання, зокрема при спільному використанні.

Таким чином, подальший розвиток страхового ринку в сучасних умовах має бути спрямований як на цифровізацію страхової діяльності, так і на вдосконалення програм страхування з метою задоволення трансформаційно змінених страхових інтересів споживачів страхових послуг.

ЛІТЕРАТУРА

1. Глобальний ринок страхування у 2021-2022 році. Підсумки та прогнози розвитку. URL: <https://forinsurer.com/news/21/07/14/40018> (дата звернення: 24.03.2023).
2. Нестерчук Т. В., Шарата М. В. Стратегічні орієнтири розвитку страхового ринку України. Трансформація фінансової системи України: тенденції та перспективи розвитку : матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Миколаїв; 24-25 листопада 2022 р. Миколаїв : МНАУ, 2022. С. 45-46.
3. Статистика страхового ринку України. URL: <https://forinsurer.com/stat> (дата звернення 24.03.2023).